

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak dan opoldan.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje mesečno 2 K, za Nemčijo 2-25 K, za Ameriko 2-75 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati. Tristopna petil-vrstica 26 vin. za enkrat, 20 vin. za dvakrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

50. številka.

V Ljubljani, v soboto, dne 18. maja 1907.

Leto X.

ASLOVA: Za dopise, rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravištvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Franciškanske ulice številka 8/l.

Učimo se!

Najvažnejše vprašanje zadnjega volilnega boja je: Kako je mogoče, da smo doživeli poraz v Ljubljani? Kar je bilo, moramo namreč imenovati poraz, ne zato, ker smo ostali s svojimi glasovi na tretjem mestu, kar končno še ni bilo nič hudega, ampak ker je bila res zelo velika razlika glasov med obema nasprotnima in med našo stranko, pa ker bi bili morali po razrednem položaju ljubljanskega prebivalstva dobiti trikrat toliko glasov, kakor jih je bilo oddanih za našega kandidata.

Ne more se pač trditi, da bi bila situacija za socialno-demokratsko stranko v Ljubljani kdove kako ugodna. Protidemokratski stanovanski politiki ljubljanske občine je zahvaliti, da ne prebivajo v mestu večje delavske množice. Čeravno so tvornice in delavnice precej koncentrirane v Ljubljani, je vendar liberalni komunalizem potisnil delavce iz nje v okolico. Na Viču, v Glincah, v Šiški, v Mostah so delavski glasovi, tam, kjer jih majorizirajo kmetje, tako da nikjer ne pridejo politično prav do veljave.

Toda kar tako brez delavstva tudi Ljubljana ni, da bi se morala socialna demokracija odpovedati delu in boju. V mestu samem prebiva še dosti železničarjev, obrtniških delavcev, raznovrstnih uslužbencev, pa trgovskih nastavljenecov, slug, hlapcev i. t. d. Oni predstavljajo tako število, da bi morali priti njih glasovi pri volitvah vsaj na drugo mesto. Če se pa vpoštevata, da morajo biti tudi interesi uradništva samo v socialni demokraciji resnično zavarovani, tedaj bi morala biti socialna demokracija najmočnejša stranka v Ljubljani.

Ali ne le da je glasovalo uradništvo skoraj kakor en mož proti nam, volilo je tudi veliko

število delavcev Hribarja ali pa Kregarja. Tudi organiziranih delavcev je oddalo svoje listke za meščanska kandidata, deloma za liberalnega, deloma za klerikalnega. To je neizpodbojno dejstvo, katero se mora kar jasno in brez olepsav povedati.

No, v mestu so razmere vendar nekoliko drugačne, kakor na deželi. Tukaj ne more iti kaplan neopažen od hiše do hiše; ljudje niso prepuščeni sami sebi brez sveta in možnosti pouka. Kje torej tiče vzroki teh nelepkih presenečenj, ki smo jih doživeli v terek?

Najbolj bode v oči, da v tistih okrajih, v katerih volijo železničarji, izdaleč nismo dobili toliko glasov, kakor bi jih morali po sedanjih razmerah železničarske organizacije. Najmanj dve tretjine železničarskih glasov je moralo biti oddanih za nasprotnike. Ta vtisk je tako močan, da izsili na prvi hip človeku vzklic: Izdajstvo!

Felonija se je morala zgoditi, ki je pripravila socialno-demokracijo ob par sto glasov.

Kako naj se tolmači to?

Železničarji, organizirani ljudje, volijo liberalca ali klerikalca proti socialnemu demokratu. Ali so pozabili na ves neznanski trud, ki ga je vlačil socialist Ellenbogen v državnem zboru pri vsaki priložnosti za korist železničarjev? Pozabljeno, da se pri podržavljenju severne železnice v odseku nihče ni spomnil na železničarske uradnike, uslužbence in delavce razven socialista? Pozabljeno, da so pri stavbi novih planinskih železnic edini socialni-demokratje nastopali za varstvo delavcev? Pozabljeno, da so ob času pasivne rezistence samo socialno-demokratski poslanci razvijali delavnost v parlamentu in pri ministrstvu, da se je kaj doseglo? Pozabljeno, da so vsa železničarska gibanja socialni demokratje vodili, uspešno vodili? Ali je pozabljeno, da je Kregarjev kolega dr. Krek hvalil razpust železničarske organizacije? Ali vedo železničarji le en slučaj, da bi bili liberalci kaj storili zanje? Ali je veter odnesel spomin na vse tiste čase, ko so se socialni demokratje ljubljanski pehali zanje, na vse noči, ki so jih prebdeli zanje, na vse, kar so pretrpeli zanje?

Kaj pravi pamet? Kaj se je moralo goditi v glavah železničarjev, da so mogli tako ravnati, tako, da kar noče in noče beseda »izdajstvo« z jezika?

Nekoliko komplicirana stvar je to.

Gotovo — pritisk je bil velik ravno na železnici. Gospodje uradniki, ki so v grozni kratkovidnosti, brez vsakega sledu socialnega umevanja, kakor dijaki, ki se opajajo ob treznih, puhlih frazah, pod nerazumljivo sugestijo samega Hribarjevega imena prerezali vezi med seboj in stranko, ki je po svojem bistvu in programu edino sposobna, da zastopa njih interese; gospodje uradniki, ki so se vendar drznili, imenovati se socialne demokrate, ne da bi bili le z nosom kdaj v socialno-demokratski stranki, so uganjali agitacijo, ki je že smelo prestopala tiste meje, do katerih je še agitacija in izza katerih postane vse nekaj drugega. Vse to je znano d a n e s. Ali — kako to, da se ni izvedelo tega prej, že takrat, ko se je godilo? Kako to, da železničarji, organizirani železničarji, na katere se je pritiskalo, niso prišli povedat tega? Tukaj je vrzel in razum ima težko nalogo. Kaj si hočejo ljubljanski železničarji zopet priboriti častni naslov kazakov?

Pa vendar moramo tudi ta pojav, ki razburja in deprimira obenem, trezno in hladno razsoditi. S samim pritiskom se ne more raztolmačiti vsega. Pritisk in terorizem ne moreta doseči tega, da gre organiziran sprevednik naravnost v službo liberalne stranke in agitira zanjo! A ravno taki slučajji so značilni. Oni razodevajo, s kakšnimi sredstvi so se »bojevali« naši nasprotniki. Kjer so mogli, so k o r u m p i r a l i p o s a m e z n i k a, od katerega so pričakovali, da ima kaj vpliva na druge. Podlo je to orožje, ali z drugačnim ne bi bili dosegli uspeha.

Tukaj pa pričena nauk. Terorizirati se more le ljudi, ki so tako strahotepni, da se dajo terorizirati. Podkupovati se more le ljudi, ki so dovolj slabotni, da se prodajo. Izdati morejo socializem le samo oni, ki niso dovolj utrjeni v njem.

Strokovno organizirani železničarji niso imeli dosti zveze s politično organizacijo in socialistič-

PODLISTEK.

JOS. PREMK:

Gospod z zarjo . . .

Pozno je moralo že biti, ker obrazi so bili bledi, spanja potrebni in frizure so bile razmršene. A vendar so vrata pogosto odprla in nov prisilec je vstopil v kavarno.

Gospod svetnik pa je sedel zamišljeno v poltemnem kotu pred kopo časopisov. Svetnik Muha je bil stalen gost kavarne »pri osličku« zato mu je bilo treba samo z mezincem pomigati in vse je bilo storjeno. Bil je to mož precej okroglega telesa, z debelo zlato verižico, njegov ovratnik je imel št. 48, obraz pa mu je bil primeroma tak, kakor »mizodajnih«, ki posedajo v poletnih večerih na tratoarju pred kavarno »Elefant« in se jim mora »nižji« umakniti v blato. Ker pa se je blestelo v njegovem nosu nekaj kakor večerni blagor, so ga imenovali nagajivi mestjani: »gospod z zarjo«.

V nekako taki podobi je sedel torej tisti večer gospod Muha v kavarni »pri osličku« in premetaval nervozno časopise, da so leteli kar po tleh.

Gospod Muha je bil namreč znan kot velik moralist in nič bolj ga ni ujezilo, ako se je

govorilo o kaki nespodobni, za slovensko deklstvo nečastni stvari. Bil je velik naprednjak v vsakem oziru, a vendar je bila glavna točka v njegovem programu, iztrebiti vso nemoralno, očistiti narod in paziti, da postane slovensko ženstvo vzor vesoljnemu človeštvu. Velikega idealista se je kazal in mnogi so ga spoštovali.

«Gospod, ponižno prosim!»

Pred svetnikom je stal prosjak, star je bil in obnemogel, a Muha se je vzdramil kakor iz sanj, ko je začul ta glas.

«Fahren's ab!»

In njegov program je bil za točko bogatejši: »Delavstvu penzijo, beračem domove« . . .

Pa zopet so se odprla vrata, v kavarno je vstopila mlada dama, z višnjevo bluzo in kamelijami na klobuku. Plaho so ji begali pogledi, ni ljubila teh ljudi, ki so jo pogledovali smehoma. . . zato je sedla v poltemni kot blizu gospoda svetnika. Ko je prihitel marker, se je sklonila k njemu, boječe mu je šepetala in povešala poglede. A gospod Muha je čul, prijazno je pristopil in namignil markerju, naj prinese.

«E nesreča, gospodična, kajne? Človek brez službe, brez denarja — v noči brez postelje — e seveda težavno.» In gospod Muha je tlesknil zadovoljno z jezikom in potrkal s prsti po mizi.

Kmalu se je penilo v vitkih kozarčkih . . .

«Le pijte, da se ogrejete — tudi posteljo vam preskrbim.»

Poklical je smodke in ko je plačeval, je razprostrl denarnico, da so se zablesteli svitli zlati.

Potem pa se je ozrl naokrog, a ker ga ni nihče opazoval, je prisedel bližje k gospodični in z desnico jo je ovil okolo pasu.

«E, težavno, kajne — nič se ne bojte — blag človek sem!»

Ona pa se je umaknila, a kmalu so ji postajale trepalnice trudne in skoro bi se zaklopile, da se ni premagovala.

«Ne bojte se — vem, to je težavno — a revežem pomagam rad,» in tesneje jo je privil k sebi.

«Ne boste se branili prenočišča — rad vam pomagam!»

Njo pa je objemal spanec, molče je prikimala in gospodu Muhi so se zablisknile oči, duškoma je izpil tri kozarčke, zarja na nosu mu je zagorela še v večjem sijaju in svečan nasmeh je zaigral okolo debelušnih ustnic, saj povedal je zlat program in njegova zetek je šla navadno dobro v klasje . . .

nega znanja nimajo dovolj. O tem mora razmišljati tudi strokovna organizacija, kajti ne more ji biti dovolj, da ima sile, ki so samo zaradi tistih koristi v društvu, katere se lahko prime z roko. To so tudi za strokovno organizacijo nezanesljivi elementi, s katerimi se ne more riskirati nobenega resnega boja. Nauk, ki sledi iz tega, je lahko razumljiv. Organizacijo železničarjev je treba konsolidirati in poglobiti in železničarje je treba tudi politično organizirati, pa jim dati socialističnega znanja in političnega pouka. Sicer bo vedno tako, da se bomo mi pehali in ubijali zanje, pri prvem političnem dogodku pa uniči z najnavadnejšim koruptivnim sredstvom vse žrtev in trudapolno delo dolgih let.

Češko pismo.

V Pragi, 15. maja.

Socialna demokracija je najmočnejša češka stranka.

Nad Prago veje rdeča zastava...

Kako bi izrazili, kakšna čuvstva obuja to dejstvo! Po tridesetletnem delu zanje danes češko-slovanska socialna demokracija plodove svoje setve in vsa Praga s predmestji je pod nepopisnim vtiškom grandiozne zmage. V Pragi in po deželi zmaga za zmago — vsaka nova vest skoraj naznanja novo zmago... navdušenje v mestu je že tako, kakor da se je ljudstva polastil paroksizem slave. Uspeh volitev v Pragi je sledeči:

V prvem okraju ožja volitev med socialistom dr. Houserjem in dr. Baxo; v drugem okraju ožja volitev med Mladočehom Čechom in Nemcem Richterjem, katero je povzročil Breznovský s svojo posebno kandidaturo; v tretjem okraju izvoljen Staročeh dr. Srb; S četrtem okraju ožja volitev med Mladočehom dr. Černohorskim in socialistom Jelinkom; v petem okraju ožja volitev med Mladočehom Kaftanom in socialistom Süssom; v šestem okraju izvoljen socialist dr. Soukup; v sedmem okraju izvoljen socialist Němec; v osmem okraju ožja volitev med Klofačem in Neumanom; v devetem okraju izvoljen socialist dr. Lev Winter; v desetem ožja volitev med ministrom Fortom in Klofačem; v enajstem ožja volitev med Heroldom in Slamo; v dvanajstem izvoljen socialist Černy; v trinajstem ožja volitev med socialistom Bruho in Klofačem; v šestnajstem ožja volitev med Fiedlerjem (Mladočehom) in socialistom Šafrankom; v sedemnajstem izvoljen socialist Hudec. Tako je v Pragi v tem hipu, ko to poročam. Večine naših sodrugov so v nekaterih krajih ogromne.

Ali naj opišem, kakšno razpoloženje vlada danes v Pragi? Ves dan je bilo ljudstvo kakor na iglah. Sicer se je na zunaj le malo opazilo. Volitve so se vršile mirno, brez razgrajanja, brez nelepkih prizorov. Ali čimbolj se je bližal čas zaključitve skrutinija, tembolj se je opazovalo naraščanje nervoznosti. Vse je povpraševalo po uspehih. Redakcija «Prava Lidu» je bila takorekoč obsedena. Tisoč in tisoč ljudi je čakalo tam na vesti z volišča. S posebnimi lepaki je naznanjalo uredništvo vesti, ki so prihajale. Kmalu je bilo jasno, da dobi socialno-demokratska stranka največje število glasov izmed vseh. Prvi brzojav, ki je naznanjal definitiven uspeh, je poročal zmago nemškega socialnega demokrata Riegra na Dečinskem. Poslej pa so se vrstile vesele vesti druga za drugo. Ob zvečer je izšla posebna izdaja «Prava Lidu», za katero se je ljudstvo trgalo v pravem pomenu besede. Naenkrat se je odprlo okno v prvem nadstropju. Prikazal se je poslanec sodrug Johaniš. V tem hipu je zagrmelo po ulici. Aplavz, slava- in nazdar-klici so se mešali. Bil je nepopisen trenotek. Prve besede Johaniša so se izgubile v navdušenem ploskanju in aklamiranju. Potem je nastal mir. Novi poslanec je spominjal na slavne boje češkega proletariata za volilno pravico, na njeno zmago, na plamen ruske revolucije. Danes prihaja žetev na dan, danes vidimo prve njene plodove. Resnica je na pohodu in nihče več je ne zadrži. S klicem:

Mednarodni, narode pobratujoči, narode osvobojajoči socialni demokraciji slava, slava, slava!

In slava-klici so zagrmeli v mirno noč, ljudstvo je mahalo s klobuki, z robci — nepopisno je bilo navdušenje in bilo je, kakor da se množica ne more ločiti od prostora zmage.

Enako je bilo v Libnju, kjer je govoril Němec, v Holešovicah, kjer je govoril dr. Soukup, v devetem okraju, kjer je govoril dr. Winter.

Takega navdušenja, resničnega, pristinega navdušenja še ni bilo v Pragi od devetdesetih let, ko so Mladočehi strli Staročeha. Sedaj zmaguje socialna demokracija; v njenem taboru je sedaj češki narod in ona izpolni nade, ki jih goji delavsko češko ljudstvo.

Nam vsem bo nepozaben današnji dan!

Politični odsevi.

Socialistični manifest na Francoskem. Združena socialistična stranka je izdala manifest, v katerem kaže na popolni bankrot radikalne politike. Eno leto po volitvah je že poteklo, ne da bi se bila niti ena izmed napovedanih reform izvedla. Mnogo se je govorilo, a storilo nič. Iz zakonskega načrta o odpravi vojnih sodišč se je rodila karikatura, s podžavljajem zapadne železnice ni tudi nič, zakon o nedeljskem počitku je takorekoč odpravljen in starostno zavarovanje tudi še potrpežljivo čaka na rešitev, med tem ko je načrt davčne reforme brez izgledov. V Parizu vlada popolno obsedno stanje, delavci in uradniki tiče v ječah. «Kaj pa so učinili oni, ki so obtoženi zastran antimilitarizma? Pozvali so delavce v vojaški suknji, da naj na svoje strajkajoče brate nestreljajo. To pa oznanjajo vsi socialisti in ponavljajo v obraz vsaki meščanski vladi: «Ne streljajte, četudi vam je dano povelje! Pokorščina je v tem slučaju zločin.» Kaznovani uradniki niso zagresili ničesar, le svojih državljanjskih pravic so se poslužili, namesto zatohlega servilnega duha so hoteli spraviti demokratizem v kancelije. Toda radikalna vlada dela iz mnenja zločin, kakor despotizem za časa cesarja. Socialistična stranka je trdno odločena z manifestacijami in shodi, v časopisju in parlamentu začeti najostrejši boj s socialno reakcijo.

Tittoni o italijanski vnanji politiki. Tittoni je v italijanski zbornici dokazoval, da se italijanska vnanja politika ni v ničemur izpremenila. Med Rappalom, Gaeto in Atenami ni nobenega nasprotja. Poleg zveze z Nemčijo prav lahko obstoji tudi prijateljstvo z Anglijo. Tudi razmerje napram Avstriji je postalo intimnejše in pristronejše, da avstr. vnanji minister Aehrenthal ne obišče Rima, je brezpomembno. Kraljev obisk v Atenah je razprsil bojazen Grkov, da goji Italija teritorialne aspiracije na Balkanu in Kreti. Po zadnjih govorihi Bülowa in Campell-Bannermanna se je dognalo zblizanje med Anglijo in Nemčijo glede mirovne konference v Haagu.

Ruski socialistični kongres v Londonu. Iz govora ruskega poslanca Ceretelija povzamemo: Zbrali smo se, da razpravljamo o taktičnih vprašanjih naše politike napram kadetom in drugim političnim strankam, dalje o našem stališču napram temu, kar imenujemo guerilo posameznikov in malih skupin, in končno o sredstvih za organizacijo ogromne mase ruskega delavstva. Glede kadetov in ruskih socialističnih strank, ki pa so socialistične le po imenu, v resnici pa le malomeščanske, so moji ožji prijatelji in jaz mnenja, da je pri vsej neodvisnosti od njih absolutno potrebno, da jih proletarijat v njih boju proti avtokraciji podpira, da jih pa v tistem hipu potepta, čim se izkažejo za bojazljivce in izdajalce. V sedanjem trenutku, ko so izrpane narodne sile, so kadetje voljni skleniti z vlado kupčijo in vlada, ki hoče z dozdevnimi koncesijami nasuti evropskim finančnikom peska v oči, ni v stanu izvesti najminimalnejših reform, ki jih terjajo gospodarske in socialne potrebe ruskega naroda. Prejalislej bodo morali kadetje zavzeti stališče striktno opozicije, ali pa se umakniti odločno demokratični stranki srednjih stanov.»

Socialisti!

Ne recite, da imamo šest let časa do prihodnjih volitev! Nihče ne ve danes, koliko življenja je prisojeno parlamentu. Delati je treba, kakor da so nove volitve že pred durmi.

Snujte povsod organizacije! Učvrstite obstoječe organizacije!

Skrbite za svoje časopisje, da se razširijo le pogloblje naše ideje!

Vse sodruge, ki imajo dobro voljo, pomagati nam pri delu, prosimo, naj nam pošljejo svoje naslove.

Socialisti ljubljanski!

Na binkoštni pondeljek ob pol 10. uri dopoldne

je v dvorani

„Mestnega doma“

Volilni shod.

Treba je da, določimo, kakšno stališče zavzame naša stranka glede na

ožje volitve.

Do Vas, ki ste disciplinirani sodrugji, se obračamo:

Pridite na shod!

Ne spuščajte se do sklepa stranke z nikomur v pogovore za ožjo volitev. Ne obljubujte nikomur ničesar. Ne dajte uplivati nase. Ne izročajte nikomur legitimacij.

Sodrugji!

Naša naloga je, da brezpogojno ohranimo disciplino v stranki. Rajši deset absolutno zanesljivih sodrugov, kakor pa tritisoč kričačev, ki si trkajo na prsi, češ: «Socialisti smo!» — pa jih vsaka lepa fraza tega ali onega nasprotnika lahko zapelje.

Ne gre se pri ožjih volitvah za to, kaj je koristno za to ali ono nasprotniško stranko, ampak za to, česa je treba jugoslovanski socialno-demokratični stranki.

Mislite na sijajne uspehe, ki jih je žela socialna demokracija vseh drugih narodov!

Mislite na to, da je treba že sedaj delati ne za tega ali onega nasprotnika, ampak za to, da izbrisemo pri prihodnjih volitvah sramoto, da v klubu vseh avstrijskih narodov ni zastopan slovenski narod.

Socialna demokracija ni rep te ali one meščanske stranke.

Na lastnih nogah moramo stati, svojo pot moramo iti! Za to je treba pred vsem discipline. Kdor je ne pozna pri volitvah, njega tudi po volitvah ne bomo poznali.

Socialisti! Kar bo treba za ožje volitve, bomo storili sami. Sklenili bomo, kar zahteva korist naše stranke. Vi pa pokažite odločna vrata vsakemu nasprotniskemu agitatorju, naj je liberalen ali klerikalen.

Pri socialistih znajo socialisti sami izvršiti potrebno agitacijo.

Kar bo stranka sklenila, se pe more izvršiti za vsako ceno.

V pondeljek vsi na shod!

Domače stvari.

Modrijani go vodje koroskih Slovencev, to je treba priznati! Modri kakor lisice, ali po politični poštenosti ne diši ta modrost. Znano je, da so se tresli za slovenski koroski mandat, o katerem so ves čas zatrjevali, da ga ne morejo pridobiti, da so oropani zanj, da je volilna reforma vsled tega lopovska — kdove kaj še vse. Ko so bile volitve razpisane, so pa poskusili z diplomacijo. Bali so se socialnih demokratov. Da bodo v boroveljskem okraju trije kandidatje, so vedeli. Prav lahko bi se torej zgodilo, da bi prišel socialni demokrat v ožjo volitev s slovenskim klerikalcem, kar bi bilo za tega zelo nevarno; bali so se pa tudi, kaj da bi bilo, če bi prišel v ožjo volitev klerikalec z nemškim nacionalcem. Če bi količkaj poznali socialno demokracijo, bi bili morali seveda vedeti, da tu ni nevarnosti, ker v slovenskem okraju ne bi Slovenci nikoli glasovali za Nemca. No, pa to se jim je povedalo. A ko so videli, da je tukaj minila nevarnost, se je naenkrat njih apetit neznansko povečal in zdaj bi bili radi dobili še kak mandat, do katerega nimajo po kompromisu narodnosti, ki tiči v volilni reformi, prav nobene pravice. Postavili so v velikovškem okraju Ellersdorferja za kandidata, ki je prišel res s pomočjo krščanskih socialcev (nemških seveda) v ožjo volitev. V tej stvari tiči precejšen kos perfidije. Brejci, Müllerji, Podgoreci e tutta compagnia bella so dobro vedeli, da jim socialni demokratje v boroveljskem okraju ne delajo nobenih težav. Kristan je bil vsega skupaj v tej volilni kampanji d v a k r a t na Koroskem. Ta mala agitacija nam je prinesla 1400 glasov. Kako bi bilo, ako bi bil naš kandidat obdeloval okraj povsod in ves čas?! Nam se ima Grafenauer zahvaliti, da je tako gladko zmagal. V velikovškem okraju pa je kandidiral socialist Eich. Vsakdo je mogel razumeti, da more biti

izvoljen v tem okraju, ki je nemški, samo kandidat nemške narodnosti. In Slovencem je bilo izbirati, ali jim je ljubši nemški nacionalci, ali nemški socialisti. Da bi mogli socialni demokratje pomagati, da se vzame Nemcem nemški okraj, je ravno tako izključeno, kakor ne bi mogli nikoli dovoliti, da zmaga v slovenskem okraju Nemeč ali Italijan. To so Brejčevci dobro vedeli. Saj se jim je povedalo. Bilo bi torej pametno, da bi bili glasovali pri prvi volitvi za Eicha. Ne! Kunstne glave so ravno tam, kjer so jih socialisti pustili pri miru, agitirali na vse pretege, brisali na glasovnicah Eichovo ime, pa napisavali Ellersdorferja in sedaj bo pri ožji volitvi izvoljen — nemški nacionalci! To je seveda za slovenske interese na Koroskem boljše, kakor da bi bil Eich poslanec! Naj pravijo, kar hočejo: Mi imenujemo tako diplomatičnost nepošteno. Pa naj bode sladki Brejč ogorčen kolikor hoče. Prihodnjič pa mu zagodemo v Borovljah drugačno muziko.

Pozor na južni železnici! Poroča se nam, da je župan Hribar danes na Dunaju, torej je shod pri Pavsku sploh navaden švindl. Morda se hoče kdo s tem prikupiti. Bodite možje, pa ne služite častihlepni ljudem za lestve, da bi splezali na vaš račun navzgor.

Kaj bo z legitimacijami pri ožji volitvi? Cela Ljubljana je polna agitatorjev, ki pobirajo, kakor smo že javili pri volilcih legitimacije pod najraznovrstnejšimi pretvezami. Tako je vzel Jožef Puklstein na sv. Petra cesti številka 46 legitimacijo Francu Verniku, kolodvorske ulice 7; Franc Kušar v Gosposkih ulicah 4 jo je vzel volilcu Ferdinandu Žargiju. Pri zlatarju Debevcu se je videlo cel kup legitimacij. In tako dalje in tako dalje. Sto in sto legitimacij se je že tako odvezlo volilcem. Pustimo na stran, da je že to sleparstvo. Ali kaj se namerava s temi izkaznicami? Volilec brez legitimacije ne more voliti, torej se hoče opravičene volilce pripraviti ob volilno pravico. Z njih legitimacijami pa hočejo očitno voliti drugi — do glasovnic bodo že prišli, ker bodo svojo „izgubili“. Ta švindl je vendar tak, da je to že najgrša karikatura svobodne volitve. Da se pride tem lopovščinam v okom, prosimo predvsem vse naše sodruge, katerim se je vzelo legitimacijo, naj nam to zagotovo naznanijo, pa naj jim jo je izsleparil liberalci ali pa klerikalec. Naznanili bodemo to vladi, katero pa opozarjamo, naj da volilnim komisarjem vsaj popis tistih legitimacij, o katerih bode vedela, da so vzete pravim volilcem. Komisarji pa naj primejo pri volitvi vsakega, ki pride s tako prisleparjeno legitimacijo volit. Če se tudi ne posreči ustaviti vsega švindla, ki se ga prakticira ravno tako, kakor znano sleparstvo s pooblastili pri občinskih volitvah, se bode vsaj še pomnožilo dokazila za protest, ki bode na vsak način uložen proti tej brezprimerni korupciji, ki jo imenujejo volitve, pa naj zmaga 23. maja Hribar ali pa Kregar.

Socialno-demokratska zveza bode v prihodnjem državnem zboru nedvomno najmočnejši klub. Ožje volitve morajo prinesiti stranki še nekoliko uspehov in tudi na Galiskem je pričakovati nekoliko ugodnih rezultatov kljub vsem nenaravnim koalicijskim proti socialnim demokratom. To daje jamstvo, da pride končno socialno-politično zakonodajstvo tudi v Avstriji v tir. Doslej zanemarjena gospodarska vprašanja bodo dobila važnost nad vsemi drugimi. Glede avstro-ogrske pogodbe bode morala vlada nastopiti odločno pot in vsi mlačni kompromisi v tej stvari bodo izključeni. V kulturnih vprašanjih bode igrala moč socialne-demokracije vodilno ulogo; stranke, ki hočejo veljati za svobodomiselnice, ne bodo več imeli dosedanjih izgovorov, kajti socialna demokracija bode v vprašanjih šolstva, svobode i. t. d. radikalno nastopala. Napredni in klerikalni elementi bodo v tem parlamentu, kolikor je mogoče soditi doslej, precej enako zastopani; klerikalno drevje torej že v tem parlamentu ne bode raslo do nebes, kmalu pa pride čas, ko bode tudi v Avstriji vprašanje ločitve cerkve od države, popolnoma dozorelo. Splošna in enaka volilna pravica je jako dobra medicina.

Zabavno je, če agitira liberalci za klerikalca, klerikalec pa za liberačca, kadar si stojite liberalna in klerikalna stranka nasproti. Potencirau pa je humor, če agitira fajmošter za »sovražnika cerkve«. To se godi namreč sedaj v Trnovem, kjer se župnik Ivan Vrhovnik na vso moč trudi, da bi pridobil Hribarju čim več glasov. Mi razvidimo iz tega samo to, da Hribar vendar ni tak protiklerikalec, kakor pravijo liberalci.

Hud tobak je servirala deželna vlada mestnemu magistratu in kliki, ki se v njem prav samovlastno šepirajo. Odvezla je magistratu izdajo glasovnic, ker se je zbudil v prebivalstvu ne nevteljen dvom, da je bil magistrat, oz. so bile posamezne osebe na magistratu skrivne nečuvnih sleparstev, ki so jih uganjali Hribarjevi agitatorji z glasovnicami. — V interesu javne morale je, da se vlada odzove našemu apelu tudi v drugi točki, da na podlagi volilnih protokolov preišče, če niso romale nedostavljene legitimacije z magistrata za nekaj ur v žep magistratovskih agitatorjev na poljubno zlorabo. To pregledati ne bo težko in koristno je tudi za ljubljanski magistrat, da se

v služaju, če je ta splošna domneva neosnovana, otrese težke in kompromitujoče obdolžitve.

Volitve in pismonoše. Ker bode vlada razposlala glasovnice za ožje volitve potom pošte, je neobhodno potrebno, da se osobje za raznašanje glasovnic pomnoži. Kje more raznesti 24 oseb poleg navadnih poštinih pošiljatev še 7000 priporočenih pisem? Pričakujemo, da poštna uprava temu utemeljenemu pozivu v polnem obsegu ugoditi!

Narodno vprašanje dobi v prihodnjem državnem zboru nedvomno drugačen pomen, nego ga je imelo doslej. Dva momenta sta za to pomembna. Prvi je kolosalna moč, ki jo bode imela socialna demokracija v parlamentu, drugi je ta, da so šovinisti skoraj popolnoma potisnjeni v kot. Najvažnejše je pač to, da so Vsenemci do malega iztrebljeni. Stari Schönerer, Franko Stein sta že oblezala na bojišču, Malika zadene ta usoda pri ožjih volitvah. Tudi češkim kričačem se je slabo godilo. Narodnjaški kralj je torej v tej zbornici precej izključen. Nasprotno pa bode imela socialna demokracija tako moč, da bode lahko uspešno nastopila za radikalno rešitev narodnega vprašanja v smislu svojega programa. Posebno ugodno je, da je zmagal pri volitvah tudi sodrug dr. Renner, ki je znan strokovnjak v omenjenem vprašanju in zastopa enake dalekosežne nazore, kakor jih je pri nas zastopal Etbir Kristan v domačem in v nemškem časopisju, v češki reviji »Akademie« in na brnskem shodu. Z velikansko zmago socialne demokracije se približuje Avstrija temeljiti preosnovi na podlagi enakopravnosti.

Nagla prememba slovenske socialne demokracije. Slovenska socialna demokracija se je nagloma izpremenila — pa samo v glavih slov. liberalcev. Dočim je veljal še pred nekaj dnevi ves boj liberalnega časopisja in liberalnih agitatorjev socialno-demokratske stranke, dočim ga ni bilo pred nekaj dnevi zaničevanejšega človeka pod solnce od socialnega demokrata, se nam liberalci naenkrat prilizujejo in sladkajo, da je ganljivo. Pred dnevi smo čuli liberalne filistre, katerim možgani funkcionirajo neradno kot potrta mašina, da so nas imenovali »socialno-demokratsko sodrgo«, »socialne falote«. Zdaj pa so začutili ti politični čudaki kar nenadoma neznanško ljubezen v svoji duši in vsaka socialno-demokratska zaveza jih posadi naravnost v ekstazo od samega veselja, tako nekako vsaj piše »Narod« in tako govore tudi pristasi njegovi. Lepo bi to bilo, če bi to veselje izviralo iz srca, pa prihaja izza nohti!

Uradnik južne železnice Sajovic, liberalni občinski svetnik, Hribarjev agitator, mož, ki je 14. maja volil, čeravno mu ne gre volilna pravica, ker se ni leto dni v Ljubljani, sklicuje za nočjo železničarski shod k Pavku v Vodmat. Za govornika je naznanjen Hribar. Gospod Sajovic je tudi tisti, ki je pred glavno volitvijo agitiral med železničarji tako za Hribarja, da se je ta propaganda že prokletno močno približavala terorizmu. Reči moramo, da je ta agitacija, ki jo sedaj uganja, politično nedostojna in čudimo se, da jo Hribar sploh akceptira. Oba vesta, da so železničarji v ogromni večini socialni demokratje. Oba vesta, da je stranka naznanila, da izda parolo za ožje volitve na svojem shodu na binkoštni ponedeljek. Agitacija pri železničarjih čez glavo stranke, kateri pripadajo, ima torej namen, zapeljati ljudi na politično nepošteno pot. Znano jima je, da je za člane organizirane stranke, neznačajno, ravnati proti njenim sklepom. Na drugi strani so pa železničarji kolikor tolikor odvisni od uradnikov. In tako jih spravlja taka agitacija v dilemo: Ali naj poteptajo svoje politično prepričanje, ali naj se zamerijo svojim uradnikom. Pravimo: Taka agitacija je nedostojna. Po tem ravnanju bo treba taksirati politično kvaliteto liberalizma.

Kranjski klerikalizem je zmagal na celi črti. Šlo je kakor po loju. Revolta proti Jakliču je videti zdaj kakor vihar v časi vode, Gostinčarja so kmetje pogoltnili, kakor da je vsaj Povše. Če bi bili zasadili nekoliko kolov v zemljo, obesili nanje rožne vence in ukazali: Volite jih — pa bilo tudi to zgodilo. In vendar smo glede volitev po deželi precej dobre volje. Prave slike položaja na kmetih razkriva samo končni izid, ki je odvisen od mnogih slučajev, od administracije in še od marsičesa. Ali doba agitacije je potrdila, da niso na kmetih sami »backi«, ampak se množe tudi tam ljudje, s katerim se lahko govori. Kaj je tega, ko se socialni demokrat ni smel pokazati na kmetih? In sedaj so nas sami klicali, pazno so poslušali naše besede, pritrjevali so in videlo se je, da so razmišljali. Velik korak je to. Sledi pa iz tega nauk, da se vendar približuje čas, ko se napravi velik obračun s klerikalizmom. In obračunala bode socialna demokracija.

Iz dunajskih volitev bi bil »Slovenec« rad posnel tolažbo, da socialni demokratje — nazadujejo! Ta balzam pa je zelo posiljen. Na Dunaju vlada krščansko socialna stranka. Bilo bi torej misliti, da imajo tam ogromno večino nad drugimi strankami. Pa stvar ni tako huda. Na Dunaju so dobili krščanski socialci 157.321, socialni demokratje 124.508 glasov, torej je razmerje mej obema kakor 5 do 6. Dobile so pa nemške meščanske stranke na Dunaju 31.454 glasov, nacionalni Čehi 1038, razkropljenih pa je bilo 1133. Ako denemo zadnje sploh v nemar, pa seštejemo le ostale protiklerikalne glasove, dobimo 157.060 proti 157.321, kar

je že tako neznatna večina, da se prav nevarno približuje — manjšini.

Ožje volitve se vrše v četrtek 23. t. m. v istih volilnih lokalih kot zadnjič. Volilo se bode od 7. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

«Slovenski Narod» — socialno-demokratsko glasilo. »Slovenski Narod« se je v zadnjem času silno zaljubil v socialno demokracijo, ne toliko v domačo slovensko, kot nemško in češko in komur niso razmere znane, bi sodil, da hoče »Slovenski Narod« postati glasilo mednarodne socialne demokracije. V svoji navdušeni ljubezni bi spravil rad nas slovenske socialne demokrate pod oblast »dunajskih židov«, pred vsem pod nogo »ošabnemu židu« Adlerju. Navaja namreč sklep vodstva nemške socialne demokracije, glede nastopanja pri ožjih volitvah, kakor da bi veljal tudi za nas. »Narodu« v pouk povemo, da je jugoslovanska socialna demokracija povsem avtonomna, prav tako, kakor je avtonomna in od nas neodvisna nemška socialna demokracija. In zato je za nas edino merodajen sklep vodstva jugoslovanske socialne demokracije, ki ga bomo v kratkem publicirali.

Češki števniki kandidatje na Dunaju so dobili 19.294 glasov. Seveda v tem niso obseženi vsi češki glasovi, kajti največ Čehov je glasovalo za socialno-demokratske kandidate. Saj pripada največ dunajskih Čehov delavstvu in socialni demokraciji imajo edini češki dnevnik na Dunaju, namreč »Dělnické Listy«. Teh glasov ne morejo nikakor krščanski socialci reklamirati zase, kajti kar je krščansko socialnega, je vse glasovalo za Gesmanove kandidate. Pristeti jih je torej treba na drugo stran in tako se pokaže, da krščanski ne le nimajo več ogromne večine na Dunaju, ampak da se že zelo v manjšini. In da ni daleč do padca, so pokazale volitve, pri katerih je bilo vse polno »samostalnih« kandidatov proti oficijelnim krščansko-socialnim. V zadnji uri so se pa umaknili, stranka je vsem mogočim stanovnom obljubila to in ono, skregani bratje so se pobotali, ali dolgotrajna ne bo ta posiljena sloga. Navzgor ne gre več krščansko-socialna pot.

Socialni pregled.

Mizarska stavka pri Petrinu. Kakor smo poročali, je odklonil gospod Petrin zahteve mizarjev, zlasti pa posredovanje organizacije. Ker so bili vsi koraki, da bi dobili mizarji pri njim vsaj to, kar so dosegli pri tvrdki Binder, so stopili v ponedeljek v stavko, ki se vrši doslej v najlepšem redu. Dva mizarja sta že zapustila Ljubljano, še dva druga sta pripravljena, da odideta. Eden od pomočnikov, ki je že dolgo vposlen pri tej tvrdki, je šel dne 15. t. m. k šefu po delavsku knjižico. Gospod Petrin mu je dejal, naj pride popoldne po njo. Res je šel dotičnik popoldne dvakrat tja, ali gospoda Petrina s knjižico ni bilo od nobene strani. Opozarjamo gospoda Petrina, naj se ne šali z mizarji na tak način, ker bi to drugače lahko obžaloval. Mizarje pa opozarjamo, naj ne sprejmajo v Ljubljani dela.

Pravkar je izšla brošura:

Spolne bolezni

Ljudstvu v pouk in svarilo napisal

dr. I. Demšar

špecialist za kožne bolezni.

Cena 45 vin., za 10 iztisov 4 K franko
Pošilja se samo, ako se z naročilom
obenem vpošlje dotični znesek.

**2 ali 3 izurjene
mizarske pomočnike**

sprejme takoj v delo

3-2

Franc Wagner
mizarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta številka 14.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Organizacije, sodrugi, pozor!

Povodom vršečih se državnoborskih volitev je v proslavo splošne in enake volilne pravice izvrševalni odbor založil krasne

umetniške razglednice

v barvotisku

predstavljajoče simbol bližajoče se delavske pomladi.

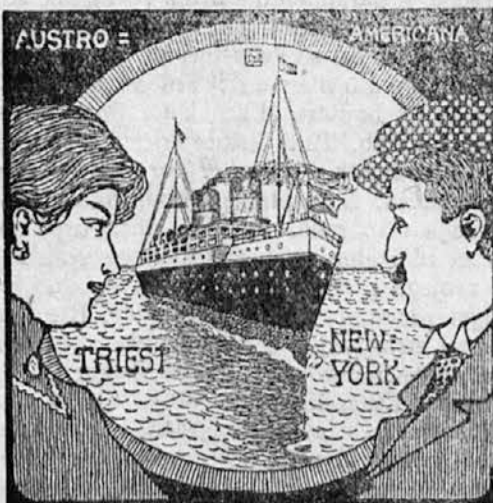
Cena	50 izvodom	3 K 25 v
"	100 "	5 " 75 "
"	500 "	23 " 75 "
"	1000 "	40 " — "

Posamezni komadi po 8 vin.

Naroča se jih pri upravnistvu „Rdečega Prapora“ proti plačilu, oz. pošt. povzetju.

Sodrugi, sezite pridno po teh razglednicah!

„Rdeči Prapor“ izvod po 10 v se dobiva v Ljubljani v tobakarnah: Blaž, Dunajska cesta; Franzot, drž. kolodvor, Spod. Šiška; Kušer, Sv. Petra cesta; Pichler, Kongresni trg št. 3; Svatek, Glavni trg; Sešark, Šelenburgove ulice; Velkavrh, Sv. Jakoba trg; Kleinstein, Jurčičev trg; Dolenc, Kolodvorske ulice, številka 27; Sušnik, Rimska cesta 24; Ušeničnik, Židovske ulice 1. — **Kranj:** Karol Florian, knjigarna. — **Jesenice:** Jakob Mesar št. 101. — **Trst:** Lavrenčič, Piazza Caserma. — **Trst Rojano:** Močnik, tobakarna. — **Gorica:** Krehelj Peter, Kapucinske ulice št. 1. Schwarz, Šolske ulice. — **Reka:** Ricardo Camera, Corso 16.

Potniki v Ameriko
Hateri želijo dobro, po ceni in
kakovosti potovati naj se obrnejo
Simon na Smetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstna Pojasnila dajo se brezplačno.

Naročajte edino slovensko revijo Naši Zapiski.

Naročnina:
Za celo leto K 3, za pola leta K 1-50, za četrt leta 80 h, posamezne številke 50 h.

Uredništvo in upravnistvo v Ljubljani.

V založbi „Naših Zapisnikov“ se še dobe:

8. številka tretjega letnika: Nekaj kulturnih zavodov slovenskih, po 24 vin.

10. in 11. številka tretjega letnika: Prešernov spomenik, obsejajoča 48 strani, z lepim ovitkom; za naročnike po 50 vin., sicer franko 80 vin.

Drama Prešernovega duševnega življenja, predavanje g. dr. Ivana Prijatelja ob odkritju Prešernovega spomenika v Ljubljani, po 40 vin. pri upravnistvu „Naših Zapisnikov“ v Ljubljani.

I. S. Machar: Magdalena, povest v verzih; poslovenil A. Dermota, po 2 K.

Abditus: Občina in socializem, 70 vin.

P. Mihalek: Iz nižin življenja, 1 K.

Za agitacijo pripravne so brošurice:
Program socialne demokracije, po 4 vin., po pošti 8 vin.

Zvišanje duhovskih plač, po 10 vin., po pošti 14 vin.

Ako se jih naroči več, se dovoljuje popust po dogovoru.

Organizacijam in delavskim čitalnicam, pos. sodrugom

ki se zanimajo za največjo avstrijsko žensko organizacijo tobačnih delavk in delavcev, se priporoča v naročbo slov. strokovni list

„Tobačni delavec“

ki izhaja vsak prvi torek v mesecu ter stane za celo leto 1 K 20 vin.

Naroča se pri upravnistvu „Tobačnega delavca“, Dunaj V/12, Schmalzhofgasse 17.

„RDEČI PRAPOR“

je najradikalnejše slovensko glasilo, nujno potrebno vsakemu volilcu in vsakomur, ki hoče biti objektivno informiran o do-
mači in splošni politiki.

„RDEČI PRAPOR“ je najmodernejši slovenski list, ki ne bi smel manjkati v nobenem bralnem društvu ali čitalnici ter napredni hiši.

Priporočajte „Rdeči Prapor“ povsod!

Kaj hočejo socialni demokratje ali program socialno-demokratske stranke.

Dolžnost vsakogar, ki se zanima za politično življenje, je, da se seznanj s težnjami in zahtevami socialne demokracije. Cena brošuri, ki obsega tudi narodnostni program avstrijske socialne demokracije 4 v, po pošti 8 v.

Naroča se je pri upravnistvu

„RDEČEGA PRAPORA“.

Vsaka posredna in ponatisek je kazalvo. Edino pravi je

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nunc. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

4 52-41

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam itd., 2 lončka K 3-60. Razpošilja se le proti povzetju ali za poslani denar.

Te dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila se naj naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi p. Rogoški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoči zahvalnih pisem zastoj in franko.

Tiskarna Iv. Pr. Lampret

Kranj :: Gorenjsko :: Kranj

se priporoča p. n. občinstvu v vsakovrstno izvrševanje tiska od navadne do najmoderneje oblike. Ker je bogato založena z modernimi črkami in okraski ter opremljena z najnovejšimi stroji in električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v vsaki množini, in sicer: uradne tiskovine, kuverte, račune, pismene papirje, cenike, etikete, bolete, časopise, knjige, brošurice, cirkularje, reklamne liste, lepake, opomine, vabila, molitvenike, mrtvaška naznanila, razglednice, hranilne in zadržne knjižice, poročna naznanila, vizitke, vstopnice, zavitke, dopisnice, jedilne liste, vignete i. t. d., sploh izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela okusno in ceno. V isti založbi je izšla tudi času primerna knjižica v drugi, pomnoženi izdaji

Novi državnoborski volilni red.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

14 v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodobnih steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.